

עת"א 3192/11/20 - פלוני אלמוני נגד מדינת ישראל - ועדת השחרורים שליד כלא אשל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

בפני: כב' הנשיאה רויטל יפה-כ"ץ עת"א 3192-11-20
כב' השופטת יעל רז-לוי
כב' השופטת גילת שלו

העותר:

פלוני אלמוני
על ידי ב"כ עו"ד הדס לוי, ס.צ.

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל - ועדת השחרורים שלייד כלא אשל
על ידי ב"כ עו"ד מיטל אולק-אמויאל, פמ"ד פלילי

פסק - דין

הנשיאה רויטל יפה-כ"ץ:

זוהי עתירה כנגד החלטת ועדת השחרורים שלייד כלא אשל (בראשות השופט בדימוס מ. מכליס), מיום 01.11.20, שלא להורות על שחרורו המוקדם של העותר חרף הסכמות הצדדים וחרף פסק דינו של בימ"ש זה אשר נתן תוקף של פס"ד להסכמות אלה.

העותר נדון ל-13 חודשי מאסר לאחר הפקעת צו מבחן, הפעלת מאסר מותנה (משנת 2012) וצרוף שני כתבי אישום (האחד בגין עבירות של ניסיון להתפרצות לבית דירה וגרימת היזק בזדון, עבירות מתאריך 12.11.14; והאחר בגין עבירות של הפרעה לשוטרי במילוי תפקידו, נהיגה פוחזת של רכב, נהיגה ברכב ללא רישיון וללא ביטוח וכן נהיגה תחת השפעה, עבירות מתאריך 16.11.16).

בחלוף שני שליש מתקופת מאסרו, פנה העותר לוועדת השחרורים בבקשה לשחרור מוקדם על תנאי, וביום 13.09.20 דחתה הוועדה את בקשת העותר תוך שציינה, בין היתר, כי אין בתכנית רש"א שהוגשה בעניינו כדי לאיין מסוכנותו ולענות על צרכיו הטיפולים.

על החלטה זו הוגשה עתירה לבימ"ש זה (עת"א 7338-10-20), והמשיבה בתגובתה ציינה, כי "לאחר שהמשיבה שבה ובחנה פעם נוספת את כלל הנתונים, לרבות עמדות גורמי הטיפול העדכניות, עמדת העותר בפני הוועדה ובמסגרת העתירה, ותכנית השיקום שהוכנה בעניינו, וכן בהינתן מועד שחרורו המינהלי, סבורה המשיבה כי יש מקום לקבל את העתירה ולהורות על שחרורו המוקדם של העותר" (סעיף 5 לתגובה מיום 21.10.20). עוד הוסיפה המשיבה וציינה, כי "המשיבה סבורה כי בהתחשב בנסיבות הספציפיות במקרה זה, לאור יתרת מאסרו הקצרה של העותר וחלוף מועד השחרור המנהלי, נכון יהיה מבחינת האינטרס הציבורי, שהעותר ישולב בהליך שיקום ויהיה תחת פיקוח כבר כעת. על כן, תינתן הסכמה לעתירה לשחרורו המוקדם. יחד עם זאת, בהסכמת ב"כ העותר, עד למועד שחרורו, העותר יסדיר את תשלום הקנס שהוטל עליו במסגרת גזר הדין במאסר הנוכחי בסך 2,000 ₪, ותשלום זה יהווה תנאי לשחרורו המוקדם" (סעיפים 6 ו-7 לתגובה). לכן, ובהסכמה, התבקש ביהמ"ש להורות על קביעת מועד דיון בפני הוועדה בהקדם האפשרי, לצורך קביעת תנאי שחרורו של העותר.

ביהמ"ש המחוזי (כב' ס. הנשיאה א. ואגו) קיבל (בתאריך 22.10.20) את הסכמות הצדדים ונתן להן תוקף של פס"ד; קבע כי יש להביא את עניינו של העותר בהקדם הניתן בפני ועדת השחרורים הנכבדה; והוסיף, בבחינת למעלה מן הצורך, כי בכך התמצה ההליך בעתירה והדיון שנקבע בפני ההרכב - מבוטל.

במצוות ביהמ"ש, נקבע דיון מחודש בעניינו של העותר בפני הוועדה, אשר שבה והתכנסה ביום 01.11.20. הצדדים הציגו בפני הוועדה את הסכמותיהם ואת פסק דינו של ביהמ"ש מתוך הבנה שהעותר עומד להשתחרר ממאסרו שחרור מוקדם, אלא שהוועדה לא כיבדה את הוראת ביהמ"ש ולא את הסכמות הצדדים, וכמצוין לעיל - שוב דחתה את בקשתו של העותר לשחרור מוקדם. אשר להחלטת ביהמ"ש המחוזי ציינה הוועדה, כי החלטת ביהמ"ש לא ניתנה בהרכב וכי **"מתוך החלטת בימ"ש המחוזי לא ברור לחברי הועדה אם בימ"ש ביטל את ההחלטה מיום 13.9.2020 והחזיר הדיון רק לצורך קביעת תנאי השחרור שהרי כל שרשם: "יש להביא עניינו של העותר בהקדם הניתן בפני ועדת השחרורים הנכבדה".." , והוסיפה, כי "חברי הועדה התלבטו בשאלה אם הם מחויבים להורות על שחרורו של האסיר והגיעו למסקנה שהחלטת בימ"ש המחוזי אינה מחיבת אותם לעשות כן". עוד צוין בהחלטה, כי הועדה אינה מחויבת בהסכמות הצדדים; כי יש לקבל את המלצות העו"ס מיום 06.05.20 לפיהן העותר זקוק לטיפול עיקרי בתחום התעבורה; וכי הטיפול המוצע על ידי רש"א אינו נותן מענה בתחומים אלה.**

על החלטה זו הוגשה העתירה נשוא פס"ד זה.

כיבוד החלטות ערכאת הערעור

כבר בפתח הדברים יודגש, כי הגם שהחלטת ביהמ"ש המחוזי הייתה אכן אמורה להינתן בהרכב תלתא, עדיין פסק הדין ברור והיה ראוי שוועדת השחרורים תכבד אותו. זכות יסוד היא, שאדם יוכל לערער על פסק דין שניתן כנגדו (וכך נקבע כבר בחוק יסוד: השפיטה - **"פסק דין של בית משפט בערכאה ראשונה ניתן לערעור בזכות, להוציא פסק דין של בית המשפט העליון"**, סעיף 17 לחוק היסוד), כשהמטרה היא לתקן, במסגרת הערעור, טעויות שיפוט של הערכאות הנמוכות יותר (וכפי שצוין כב' השופט המנוח חיים כהן בספרו **"המשפט"** בהוצאת מוסד ביאליק משנת תשנ"ב, **"הסמכות הערעורית היא תיקונית"** הגם **"ששופטי הערעור אינם מטבעם טובים, חכמים ומלומדים יותר משופטי הערכאות הראשונות..."**, שם בעמ' 436 ו-433, בהתאמה).

כיבוד ההחלטות של הערכאות הגבוהות יותר אינו רק עניין של נימוס בסיסי, אלא שהוא עומד בבסיס השיטה המשפטית שלנו. זכות הערעור, כאמור, הינה זכות יסוד, וכיבוד פסק הדין של ערכאת הערעור - הינה חובת יסוד, לא רק של הצדדים אלא גם של הערכאות הנמוכות יותר, ואולי אף ביתר שאת.

ובענייננו, פסק הדין נתן תוקף להסכמות הצדדים, אשר, כמפורט לעיל, קיבלו ביטוי מפורש בתגובת המשיבה, ובהן קבלת העתירה; ביטול החלטת הוועדה; וקביעת תנאים לשחרורו המוקדם של העותר מוקדם ככל הניתן. תחת זאת, דבקה הוועדה בעמדתה המקורית (זו שהובאה לביקורת בפני ערכאת הערעור), לפיה העותר אינו ראוי לשחרור מוקדם, וחבל שכך.

הכרעה גם לגוף העתירה

אך גם לגופו של עניין נפלה הועדה לכדי טעות.

כאמור, ועדת השחרורים התבססה בהחלטתה על המלצת עו"ס הכלא מיום 06.05.20, שם צוין, כי טרם הגיעה העת לשחרורו המוקדם של העותר, שכן **"מאבחון צרכיו הטיפוליים עולה כי הינו זקוק לטיפול בתעבורה כצורך ראשוני וטיפול בהכנה לקראת שחרורו וכישורי חיים כצורך משני"** (באותה החלטה גם צוין, כי העותר רק החל הליך טיפולי בין כותלי הכלא, הליך אשר הופסק נוכח התפרצות נגיף הקורונה). ובאשר לתכנית רש"א, ציינה הועדה, כי **"אמנם תכנית רש"א מתעלמת ממסקנה זו של עו"ס הכלא ואינה סבורה שהאסיר נזקק לטיפול בתחום התעבורה ואף אינו נזקק לטיפול בתחום ההתמכרויות... אך לדעת חברי הועדה יש להעדיף את מסקנות עו"ס הכלא שפוגש את האסיר תקופה ארוכה על פני רש"א שפוגשת אותו פגישה אחת"**. אלא, שהמלצת עו"ס הכלא השתנתה מאז ניתנה המלצתה הראשונית הנ"ל, וכבר בהמלצה מיום 27.07.20 צוין, כי **"מבחינה טיפולית, לאחר בירור מעמיק אודות צרכיו הטיפוליים, וכן פרטים שעלו בעת שיחה עם נציגת רש"א, ניכר כי האסיר זקוק לטיפול הן בתחום השימוש באלכוהול וסמים כצורך ראשוני והן בתחום התעבורה כצורך משני וטיפול בהכנה לקראת שחרור וכישורי חיים. לציין, כי הינו ללא יתרת מאסר מספקת לטיפול ייעודי..."**. בעדכון העו"ס מיום 01.09.20, שוב הפנתה העו"ס להמלצה מיום 27.07.20, והוסיפה ופרטה את ההליכים הטיפוליים שעבר העותר מאז נכנס למאסר ו"כי במהלך מאסרו השתתף באופן פעיל הן בטיפול קבוצתי ובטיפול פרטני... ניכר כי לאסיר רצון רב לשנות את אורחות חייו על מנת להשתלב באופן תקין בקהילה...". בשתי ההמלצות האחרונות הנ"ל, אף הוסיפה העו"ס וציינה, כי המלצות רש"א והתכנית הטיפולית שבנתה עבור העותר, מקובלים עליה וכי היא **"תואמת את צרכיו הטיפוליים ומאפשרת השתלבות הדרגתית בקהילה באופן תקין"** (הסיפא להמלצה מיום 01.09.20).

סוף דבר

בנסיבות אלה, ולאחר שהעותר גם שילם את הקנס (תשלום שהיה חלק מהסכמות הצדדים שקיבלו תוקף של פס"ד), גם לגופו של עניין, לא היה מקום לדחות את עתירתו של העותר. נהפוך הוא, שחרורו המוקדם הוא גם התוצאה הראויה, ממש כפי שנקבע בהסכמות הצדדים.

אשר על כן, אנו מקבלים את העתירה; מורים על ביטול החלטת ועדת השחרורים מיום 01.11.20; ומורים על שחרורו המוקדם של העותר בתנאים שייקבעו על ידי ועדת השחרורים בישיבתה הקרובה ביותר, אליה יוזמן העותר.

המזכירות תשלח העתק מפס"ד זה לבאי כוח הצדדים ולוועדת השחרורים, אך גם באי כוח הצדדים מתבקשים לדאוג להביא פס"ד זה לידיעת ועדת השחרורים, על מנת שהעותר וב"כ יוזמנו, כאמור, לישיבתה הקרובה של הועדה על מנת להורות על תנאי שחרורו בהקדם האפשרי.

ניתן היום, ט"ז חשוון תשפ"א, 03 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.

גילת שלו, שופטת

יעל רז-לוי, שופטת

רויטל יפה-כ"ץ, נשיאה
אב"ד